

повітряного простору при здійсненні ними своєї діяльності як з метою здійснення перевезень (комерційною метою), так і з урахування безпеки існування держави.

З урахуванням специфіки цивільної авіації, тобто використання повітряного простору за допомогою повітряних суден і в силу підпорядкування такого використання діям норм різних інститутів та галузей права здійснюється правове регулювання за допомогою імперативного та диспозитивного методів. Якщо це пов'язано з державним суверенітетом, територіальною цілісністю (виходячи з норм ПКУ щодо повного та виключного суверенітету держави над повітряним простором) застосовується переважно імперативний спосіб правового регулювання; якщо ж використання пасажиром, вантажовідправником з метою здійснення перевезень – диспозитивний метод.

Отже, адміністративно-правове регулювання використання повітряного простору повітряними суднами підпадає під дію норм як публічного так і приватного права, що в свою чергу передбачає використання різних методів правового регулювання відносин, пов'язаних з використанням такого природного ресурсу яким є повітряний простір.

Література

1. Про транспорт: Закон України від 10.11.94 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.
2. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. // Офіційний вісник України – 2011. – № 46. – Ст. 1881.
3. Про затвердження Положення про порядок використання повітряного простору України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002р. № 401 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 14. – Ст.727.
4. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін.; за заг. ред. проф. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. – Х.: Право, 2010. – 624 с.

УДК 332.72 (100)(043.2.)

Козлова Т., к.т.н., доцент,
Левченко В. О., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В КРАЇНАХ СВІТУ

Земельне законодавство України має невідкладно вирішити одне з головних питань сучасних земельних відносин – чи продовжувати мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення, що суттєво загрожує соціально-економічному розвитку України, її продовольчій безпеці, або дати

власникам повну свободу розпоряджатися землями сільськогосподарського призначення, яка, з певними обмеженнями, існує в Європі й у світі? Право вільно розпоряджатися землею полягає у свободі консолідації, свободі подрібнення, свободі спадкування, свободі застави і свободі відчуження землі.

Мета дослідження – аналіз правових аспектів регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення в країнах світу для його запровадження в Україні.

Ринок земель, включаючи ринок сільськогосподарських угідь, є невід’ємною складовою ринкової економіки, яка функціонує в Європі. Світовий досвід показує, що регулювати ринок земель набагато ефективніше, ніж заганяти його «в тінь», як це відбувається протягом майже двадцяти років в Україні. Обмеження прав власності на землі сільськогосподарського призначення встановлені у законодавстві більшості країн-членів ЄС, незважаючи на те, що прямо виражених юридичних обмежень на володіння цими землями немає. Наприклад, у Німеччині процедури продажу земельних ділянок регулює «Закон про продаж земель сільськогосподарського призначення». Відповідно до § 9 цього закону кожен продаж сільськогосподарських земель потребує дозволу з боку регулюючого органу, якщо розмір ділянки більший ніж певний мінімальний розмір, який встановлюється кожною федеративною землею. Наприклад, мінімальний розмір земельних ділянок, який вимагає дозволу на продаж нормативно-правовими актами, у федеральній землі Баварія дорівнює 2 га в порівнянні з 1 га в Нижній Саксонії і 0,5 га у Саксонії. Регулюючий орган розглядає переважні права на дану земельну ділянку і може скасувати угоду протягом першого місяця після оголошення про її продаж. Причиною відмови може бути: 1) неефективний розподіл сільськогосподарських земель, 2) неекономічне перетворення землі, 3) ціна продажу значно вища або нижча, ніж цінність даної ділянки. У Саксонії, як і в усій Східній Німеччині, норми щодо розпорядження сільськогосподарськими землями є більш складними, ніж у Західній Німеччині та регулюються законом «Про компенсації та відшкодування» та Положенням «Про придбання сільськогосподарських територій», які накладають додаткові приписи на продаж земель та при поточній їх приватизації. У Великобританії існує безліч нормативних документів, що регулюють ринок земель, в тому числі визначені обмеження на сільськогосподарських землях, зелених зонах навколо міських центрів, на землях, що кваліфікуються як землі історичного чи культурного значення, де проживають працівники сільського господарства. Крім того, в Шотландії існує право сільських общин на купівлю землі. Переважне право на купівлю землі надається сільським громадам і фермерам-орендарям.

У Норвегії, де лише 3% земель придатні для сільськогосподарського виробництва, відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення здійснюється у дозвільному порядку, дозволи видаються Міністерством сільського господарства та іншими органами державного управління. Підставою для відмови у наданні дозволу є відчуження земельної ділянки з метою спекуляції або надмірна концентрація земель. Дозвіл на купівлю надається лише особам, які мають необхідну професійну підготовку і готові проживати у відповідній місцевості та вести своїми силами господарство. В Угорщині також пріоритетне право на придбання сільськогосподарських земель надається особам, які пов'язані з сільськогосподарською діяльністю та мають необхідну кваліфікацію. У Швеції, сільськогосподарський ринок землі регулюється Законом «Про придбання землі», відповідно до якого фізичні особи можуть придбати землі без будь-яких обмежень, таких як освітні вимоги або докази про попередній сільськогосподарський досвід. Проте, є виняток на землі в малонаселених регіонах. Для юридичних осіб дозвіл потрібен завжди, що обмежує можливість придбання землі. У Нідерландах, угоди продажу землі – на відміну від ринку оренди – завжди були відносно вільні. Ні ціни, ні інші договірні умови не були передбачені. Кожен продаж має бути нотаріально засвідчений і зазвичай передається в центральний реєстр земель, тобто органи земельного контролю ратифікують кожну угоду, пов'язану з переходом права власності на землю.

Дозвільний порядок придбання земельних ділянок сільськогосподарського призначення існує і в Австрії. Видача дозволу здійснюється районною комісією з земельного обороту відповідно до федерального Закону «Про оборот земельних ділянок». Відмова у видачі дозволу можлива лише за умов, передбачених законом, зокрема, у випадках: 1) коли угода призведе до концентрації земельних ділянок понад норму, встановлену для регіону, 2) передбачена зміна цільового призначення земельної ділянки, 3) угода укладається зі спекулятивною метою, 4) значно перевищено ринкову вартість земельної ділянки, 5) угода призведе до безпідставного порушення вигідної агроструктури, що склалася, 6) угода призведе до надмірного подрібнення земельних ділянок. У Польщі ринок земель регулюється переважно економічними засобами. Держава через Агентство сільськогосподарської власності державної казни здійснює викуп у селянських господарств земель та нерухомості й продає їх перспективним господарствам, переселенцям – малоземельним, молодим селянам з розстрочкою на 20–30 років. Пріоритет надається покупцям, які мають необхідну кваліфікацію.

У деяких країнах з метою боротьби зі спекуляцією земельними ділянками передбачено, що будь-які куплені землі можуть бути продані лише через певний, встановлений законом строк. Наприклад, у Японії він складає 3 ро-

ки. У Російській Федерації діє спеціальний Закон «Про оборот земель сільськогосподарського призначення», який чітко і зрозуміло встановлює п'ятирічний мораторій на перепродаж земельних ділянок.

Отже, для скасування мораторію та запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні потрібно мати досконале правове регулювання, відповідну державну контрольно-адміністративну інфраструктуру та дієві економічні важелі впливу.

УДК 043.2347.822.4(043.2)

Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент,

Бондаренко Д. Ю., студентка

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСНОВОПОЛОЖНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛЬОТІВ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРИ

Інтенсивне використання міжнародного та національного повітряного простору в транспортних цілях набуває в умовах глобалізації неабиякого значення. Тому правовідносини, що складаються у цій сфері об'єктивно потребують сьогодні чіткої регламентації як на національному, так і міжнародному рівні. Що, перш за все, це має проявлятися у розробці низки взаємопов'язаних вимог та нормативів юридико-технічного характеру.

Необхідність уніфікації норм щодо використання міжнародного повітряного простору в контексті здійснення регулярних польотів національних повітряних суден, спільних міжнародних польотів з території однієї держави на територію іншої, транзитів через території третіх держав та ін. визначилася на міжнародному рівні у 1944 році: в Чикаго була укладена Конвенція про міжнародну цивільну авіацію і створена універсальна міжурядова структура – Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО), завдання якої, перш за все, полягає у регламентації здійснення міжнародних польотів цивільних повітряних суден у міжнародному і національному повітряному просторах з метою забезпечення їхньої ефективності і безпеки. Вважають, що саме Чиказька конвенція поклала початок формуванню нової галузі міжнародного повітряного права системи норм, які регулюють діяльність міжнародної цивільної авіації.

Чиказька Конвенція, відповідно до її заголовка, присвячується діяльності міжнародної цивільної авіації, але фактично її положення істотно ширше і стосуються здійснення будь-яких міжнародних польотів, а також будь-якої діяльності держав за межами їхньої національної юрисдикції. Конвенція,